

Anonimizirana različica

Prevod

C-649/23 - 1

Zadeva C-649/23

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

31. oktober 2023

Predložitveno sodišče:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Romunija)

Datum predložitvene odločbe:

6. december 2022

Vlagatelja kasacijske pritožbe, pritožnika in toženi stranki na prvi stopnji:

Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“

Fundația Națională pentru Știință și Artă

Nasprotni stranki v postopku s kasacijsko pritožbo, nasprotni stranki v pritožbenem postopku in tožeči stranki na prvi stopnji:

HK, dedič TB

VP

Nasprotna stranka v postopku s kasacijsko pritožbo in tožena stranka na prvi stopnji:

GR

[...] (ni prevedeno)

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA I CIVILĂ

(VRHOVNO KASACIJSKO SODIȘČE,

PRVI CIVILNI SENAT, ROMUNIJA)

Sklep

[...] (ni prevedeno)

Javna obravnava z dne 6. decembra 2022

[...] (ni prevedeno)

Odločitev o sprejetju predloga za predložitev zadeve Sodišču Evropske unije, ki ga je Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ (inštitut za literarno zgodovino in teorijo „G. Călinescu“, Romunija), vlagatelj kasacijske pritožbe, pritožnik in tožena stranka na prvi stopnji, vložil v postopku [...] (ni prevedeno) v zvezi s kasacijskima pritožbama, ki sta ju Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ in Fundația Națională pentru Știință și Artă (nacionalna fundacija za znanost in umetnost, Romunija), toženi stranki na prvi stopnji in pritožnika (v nadaljevanju: toženi stranki), vložila zoper sodbo [...] (ni prevedeno) z dne 7. aprila 2021, ki jo je v civilni zadevi izreklo Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă (pritožbeno sodišče v Bukarešti, četrti civilni senat, Romunija).

[...] (ni prevedeno)

[postopkovni vidiki]

ÎNALTA CURTE (VRHOVNO KASACIJSKO SODIŠČE)

V obravnavani civilni zadevi ugotavlja:

Predmet tožbe

1. TB in VP, ki sta dediča profesorja Dana Slușanschija, sta pri Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti, Romunija) [...] (ni prevedeno) vložila tožbo, v kateri sta zatrjevala, da sta toženi stranki, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ in Fundația Națională pentru Știință și Artă, kršili avtorske pravice na delu v latinščini – znanstvenokritični izdaji –, naslovljenem „*Demetrii principis Cantemirii. Incrementorum et decrementorum avlae othman(n)icae sive aliothman(n)icae historiae a prima gentis origine ad nostra vsqve tempora dedvctae libri tres*“, ki se v skladu s prevodom profesorja Dana Slușanschija glasi *Istoria creșterilor și a descresșterilor Curții Othman[n]ice sau Aliothman[n]ice de la primul început al neamului, adusă până în vremurile noastre, în trei cărți* (Zgodovina vzpona in padca otomanskega ali aliotomanskega dvora od nastanka vladarske rodbine do danes v treh knjigah).

2. Tožeči stranki sta zato zahtevali odškodnino za nepremoženjsko in premoženjsko škodo, ki je nastala zato, ker je Academia Română – Fundația Națională pentru Știință și Artă (romunska akademija – nacionalna fundacija za znanost in umetnost, Romunija) leta 2015 objavila delo, naslovljeno „*Istoria măririi și decăderii Curții otomane*“ (Zgodovina vzpona in zatona otomanskega dvora), v dvojezični, latinsko-romunski različici, ki vsebuje tudi

znanstvenokritično izdajo (v nadaljevanju: znanstvenokritična izdaja akademije), ki naj bi nastala s kopiranjem predhodne znanstvenokritične izdaje zadevnega avtorja tega dela, to je profesorja Dana Slușanschija (v nadaljevanju: Slușanschijeva znanstvenokritična izdaja).

3. [...] (ni prevedeno)

4. [...] (ni prevedeno)

[vidiki tožbe na prvi stopnji, ki niso predmet kasacijske pritožbe]

Sodbi Tribunalul (okrožno sodišče) in Curtea de Apel (pritožbeno sodišče)

5. Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarești) je s civilno sodbo z dne 21. decembra 2017 ugotovilo, da sta toženi stranki z izdajo in distribuiranjem dela, naslovljenega „Istoria măririi și decăderii Curții otomane“ (zgodovina vzpona in zatona otomanskega dvora), ki vključuje tudi Slușanschijevo kritično izdajo, za kar nista pridobili dovoljenja dedičev, to je tožečih strank na prvi stopnji, kršili tako moralno pravico profesorja Dana Slușanschija do priznanja avtorstva na znanstvenokritični izdaji kot tudi materialne avtorske pravice, ki jih imata njegova dediča.

6. Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarești) je toženima strankama zato na podlagi solidarne odgovornosti naložilo, naj tožečima strankama plačata odškodnino za nastalo nepremoženjsko in premoženjsko škodo, ter znanstvenokritično izdajo akademije, ki je bila ustvarjena brez privolitve imetnikov pravic na Slușanschijevi znanstvenokritični izdaji in brez navedbe Dana Slușanschija kot avtorja tega dela, umakneta z ozemlja Romunije.

7. Toženi stranki, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ in Fundația Națională pentru Știință și Artă, sta zoper sodbo [...] (ni prevedeno) z dne 21. decembra 2017 vložili pritožbo.

8. Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarești) je s sodbo z dne 7. aprila 2021 ugodilo pritožbama in sodbo Tribunalul (okrožno sodišče) delno spremenilo tako, da je znižalo znesek nepremoženjske škode, ki ga morata solidarno plačati Fundația Națională pentru Știință și Artă in Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“, toženi stranki, obenem pa je potrdilo, da se jima naloži plačilo odškodnine za premoženjsko škodo v znesku, določenem v postopku na prvi stopnji.

Dejansko stanje

9. Profesor Dan Slușanschi je avtor znanstvenokritične izdaje dela v latinščini, ki ga je napisal knez Dimitrij Cantemir in katerega naslov se v prevodu glasi „Istoria creșterilor și a descreșterilor Curții Othman[n]ice sau Aliothman[n]ice de la primul început al neamului, adusă până în vremurile noastre, în trei cărți“ (Zgodovina vzpona in padca otomanskega ali aliotomanskega dvora od nastanka

vladarske rodbine do danes v treh knjigah). Ta znanstvenokritična izdaja je bila prvič objavljena leta 2001 pri založbi Amarcord iz Temišvara; leta 2008 je bila pri založbi Paideia objavljena druga izdaja, ki jo je pregledal in popravil avtor, ponatisa te izdaje pa sta izšla leta 2010 in leta 2012.

10. Slușanschijska znanstvenokritična izdaja je nastala na podlagi rokopisa v latinščini, odkritega leta 1984 na Univerzi Harvard (ki je lastnica tega rokopisa od leta 1901). V prvi izdaji je bil uporabljen faksimile, ki je bil v Romuniji objavljen leta 1999, v drugi izdaji pa so bile uporabljene fotografske kopije, ki jih je dala na voljo lastnica rokopisa.

11. Delo Dimitrija Cantemirja je izšlo tudi v romunščini, in sicer v prevodu zadevnega profesorja, ki se je skliceval na latinsko besedilo, katerega zapis je bil določen na podlagi pregledane in popravljene različice Slușanschijske znanstvenokritične izdaje.

12. Tožena stranka, Fundația Națională pentru Știință și Artă, je leta 2015 uredila izdajo dela, naslovljenega „Dimitrie Cantemir – Istoria mării și decăderii Curții Othomane“ (Dimitrij Cantemir – Zgodovina vzpona in zatona otomanskega dvora), ki je bilo v dvojezični, latinsko-romunski različici objavljeno v dveh zvezkih in je vsebovalo besedilo v latinščini, opremljeno s kritičnimi opombami urednikov tožene stranke.

13. Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) in Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti) sta dejansko menili, da je bilo besedilo Slușanschijske znanstvenokritične izdaje iz leta 2001 v znanstvenokritični izdaji akademije v celoti reproducirano in da v njej niso bili uporabljeni le nekateri citati ali posamezni odlomki iz prvonavedene izdaje. Uporabljeni naj bi bili tudi neobjavljeni dodatki ali popravki, ki jih je profesor Dan Slușanschi vnesel v svojo izdajo in jih je nameraval uporabiti v prihodnje. Sklici na avtorja prejšnje izdaje pa naj bi bili navedeni v opombah pod črto.

14. Tožeči stranki sta v skladu s sporazumom, ki je bil z Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ sklenjen leta 2013 po smrti profesorja Dana Slușanschijskega, na to toženo stranko prenesli pravico do uporabe profesorjevih prepisov in prevodov različnih besedil Dimitrija Cantemirja – med katerimi je tudi besedilo, ki je predmet te zadeve –, in sicer zaradi priprave dopolnjene izdaje dela Dimitrija Cantemirja. Ta tožena stranka pa je delo Dana Slușanschijskega dala na voljo drugi toženi stranki, to je Fundația Națională pentru Știință și Artă.

15. V tem okviru je mogoče navesti podrobnost, ki izhaja iz pričanja enega od urednikov znanstvenokritične izdaje akademije: ko je bil namreč pred sodiščem zaslišan kot priča, je izjavil, da bi priprava te izdaje, če se ne bi mogel opreti na različico, ki sta jo zagotovili tožeči stranki, zahtevala dolgotrajno in naporno raziskovalno delo.

16. Poleg dejanskih okoliščin, ki sta jih obravnavali Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) in Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti),

je mogoče na podlagi podatkov iz spisa navesti tudi dejstvo, da je bilo zadevno delo Dimitrija Cantemirja od 18. stoletja dalje, to je po njegovi smrti, objavljeno v številnih različicah, pri čemer je bila prva objavljena v angleščini. Ta različica je najverjetneje temeljila na rokopisu v latinščini, vendar je treba poudariti, da ni šlo za celovit prevod, ampak za različico, ki je vsebovala številne opustitve in spremembe. Pozneje so bile objavljene tudi različice v francoščini, italijanščini, turščini, romunščini itd., ki so temeljile na prevodu angleškega besedila. Latinsko besedilo je bilo objavljeno šele leta 1999 (kot faksimile), prvo kritično in znanstveno objavo pa je to besedilo doživelo prav v Slušanschijevi znanstvenokritični izdaji iz leta 2001.

Pravna presoja Curtea de Apel (pritožbeno sodišče)

17. V razlagalnem slovarju romunskega jezika je znanstvenokritična izdaja opredeljena kot izdaja (antičnega, klasičnega itd.) besedila, katere zapis se določi s primerjavo variant ter je opremljena s komentarjem in potrebnim kritičnim aparatom.

18. Znanstvenokritična izdaja je izpeljano delo v smislu člena 16 romunskega zakona št. 8/1996 o avtorskih pravicah in je varovano v skladu z določbami tega zakonodajnega akta.

19. Ustvarjenje takega dela predpostavlja obogatitev rokopisa, ki zajema obnovo manjkajočih delov, izbiro ustreznih izrazov, katerih pomena ni mogoče razvozlati, posege v besedilo, s katerimi se zagotovi, da se ohrani njegov pomen, in pojasnila v zvezi s sprejetimi odločitvami.

20. Vsi ti posegi v prvotno delo so rezultat ustvarjalnih prizadevanj in plod intelektualne dejavnosti avtorjev.

21. Avtor znanstvenokritične izdaje se med najrazličnejšimi izrazi ali besednimi zvezami odloča za tiste, s katerimi je mogoče v kar največji meri ohraniti pomen besedila in posredovati sporočilo prvotnega dela. Izbira ustrezne besede ali besedne zveze je torej tisti element, zaradi katerega ima tako intelektualno delo osebno noto, ki izhaja iz določene stopnje izviranosti.

22. Izbire avtorja znanstvenokritične izdaje so ustvarjalne, saj izdajatelj ne prispeva le filološkega znanja in strokovnih informacij v zvezi z biografijo avtorja ter zadevnim zgodovinskim in literarnim obdobjem, ampak z izbirami, ki jih uveljavi prav skozi obliko, v kateri namerava bralcu posredovati sporočilo besedila, pusti tudi svoj osebni pečat.

23. Čeprav pri znanstvenokritični izdaji ne gre za predelavo obstoječega dela, saj je taka izdaja namenjena čim bolj vestni rekonstrukciji prvotnega besedila, pa so kritične opombe obenem tudi plod ustvarjalne izbire, saj se njihovi avtorji sami odločajo, ali bodo dopolnili manjkajoče dele besedila ali nadomestili izraze, katerih pomena ni mogoče razvozlati.

Kasacijska pritožba

24. Toženi stranki, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ in Fundația Națională pentru Știință și Artă, sta pri Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) vložili kasacijsko pritožbo zoper odločbo [...] (ni prevedeno) z dne 7. aprila 2021, ki jo je izdalo Curtea de Apel București (pritožbeno sodišče v Bukarešti).

25. V njej sta navedli kasacijske razloge, s katerimi sta v bistvu grajali ugotovitev, ki jo je pritožbeno sodišče podalo v zvezi z opredelitvijo dela, izpeljanega iz znanstvenokritične izdaje, in temu sodišču očitali, da pri presoji avtorskopravnega varstva ni uporabilo meril, ki izhajajo iz sodne prakse Sodišča Evropske unije.

26. Po mnenju vlagateljev kasacijske pritožbe je stopnja svobode, ki jo ima izdajatelj pri pripravi znanstvenokritične izdaje, izredno omejena ali celo neobstoječa, če gre za delo znanstvene narave, napisano v mrtvem jeziku, kakršen je latinščina, za katerega veljajo natančna pravila glede skladnje in besednega reda v stavku ali zaporedja stavkov v povedi.

27. Svobodne in ustvarjalne izbire izdajatelja naj bi bile v primeru znanstvenokritične izdaje izključene, saj naj bi bilo njegovo delo namenjeno zgolj uporabi lastnega strokovnega znanja za opredelitev variant besedila – na mestih, na katerih namen prvotnega avtorja iz uporabljenih rokopisov ni jasno razviden –, s katerimi se je mogoče kar najbolj približati namenu prvotnega avtorja in ki nikdar ne odražajo namena izdajatelja.

28. To, da se je mogoče pri izbiri posameznih besed ali besednih zvez odločati med različnimi možnostmi, naj ne bi pomenilo, da je prispevek avtorja ustvarjalen in izviren, zato naj ne bi bilo mogoče trditi, da znanstvenokritična izdaja, ki jo je pripravil Dan Slușanschi, odraža njegovo osebnost.

29. Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) je v okviru tega postopka obravnavalo predlog Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“, tožene stranke, naj Sodišču Evropske unije na podlagi člena 267 PDEU predloži vprašanje za razlago določb člena 2(a) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi.

Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) meni, da je treba za rešitev tega spora Sodišču Evropske unije predložiti vprašanje za predhodno odločanje, in sicer iz razlogov, predstavljenih v nadaljevanju.

Upoštevne pravne določbe

30. *Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi*

Člen 2

Pravica reproduciranja

Države članice predvidijo za spodaj naštete izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo, neposredno ali posredno, začasno ali stalno, reproduciranje na vsak način in v vsaki obliki, v celoti ali deloma:

(a) avtorjem za njihova dela; [...]

31. *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (zакon št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah) (različica, ki je veljala leta 2001)*

Člen 16

Avtor dela ima izključno materialno pravico, da dovoli prevod, objavo v zbirkah, priredbo in vsako drugo predelavo svojega dela, na podlagi katere se ustvari izpeljano delo.

32. *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (zакon št. 8/1996 o avtorski in sorodnih pravicah) (različica, ki velja od leta 2015)*

Člen 23

Ustvarjenje izpeljanih del v skladu s tem zakonom zajema prevod, objavo v zbirkah, priredbo in vsako drugo predelavo obstoječega dela, če to pomeni intelektualno stvaritev.

Razlogi, iz katerih je kasacijsko sodišče postavilo vprašanje za predhodno odločanje

33. Vprašanje, ki ga Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) kot kasacijsko sodišče predlaga Sodišču Evropske unije, se nanaša na opredelitev znanstvenokritične izdaje določenega dela kot „dela“, ki je v smislu člena 2(a) Direktive 2001/29 samo varovano z avtorsko pravico.

34. Izdajatelj želi namreč z znanstvenokritično izdajo doseči, da bi se izvirno delo v čim večji meri približalo obliki, ki jo je ustvaril avtor tega dela, oziroma da bi se v popolni in razumljivi obliki določil zapis besedila izvirnega dela.

35. Izdajatelj zato pregleda rokopis, v katerega lahko vnese popravke ali dopolnitve, da bi tako zagotovil ohranitev pomena tega besedila, ki ga lahko opremi s komentarji in pojasnili glede izbire ustreznih izrazov. Kritični aparat, ki se pripravi v tem okviru, predpostavlja intelektualni napor, ki je pogosto plod izjemno napornega in dolgotrajnega raziskovalnega dela.

36. V nobenem primeru pa izdajateljevega dela ni mogoče enačiti s kopiranjem ali prepisom faksimila rokopisa.

37. Sodna praksa Sodišča Evropske unije vsebuje pomembne elemente v zvezi s pojmom „delo“ iz člena 2(a) Direktive 2001/29, ki se nanaša na izključno pravico

avtorjev, da dovolijo ali prepovedo reproduciranje svojih del, pa tudi iz drugih določb te direktive (ki se nanašajo na izključne pravice avtorjev glede priobčitve javnosti in distribuiranja ter na izjeme in omejitve, ki jih je mogoče predvideti v zvezi s takimi izključnimi pravicami).

38. Pojem „delo“ je namreč avtonomen pojem prava Unije, ki ga morajo nacionalna sodišča razlagati in uporabljati enotno (sodba z dne 12. septembra 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, točka 29 in navedena sodna praksa).

39. Ta pojem po navedbah Sodišča predpostavlja soobstoj dveh kumulativnih pogojev; če sta ta pogoja izpolnjena, gre za „delo“, ki mora biti zato avtorskoppravno varovano (sodba Cofemel, točka 35 in navedena sodna praksa).

40. Po eni strani mora obstajati izviren predmet v smislu, da je nujno in zadostno, da odraža osebnost avtorja ter njegove svobodne in ustvarjalne izbire. Če so ustvarjenje predmeta narekovali tehnični preudarki, pravila ali druge zahteve, ki niso puščali prostora za ustvarjalno svobodo, ni mogoče šteti, da ta predmet izkazuje potrebno izvirnost, da lahko pomeni delo (sodba Cofemel, točke od 29 do 31).

41. Po drugi strani pa je opredelitev kot delo pridržana za elemente, ki so izraz take intelektualne stvaritve, saj pojem „delo“ nujno pomeni, da mora obstajati predmet, ki ga je mogoče dovolj natančno in objektivno opredeliti (sodba Cofemel, točki 29 in 32).

42. Hkrati je mogoče o uporabi (tudi z reproduciranjem) „dela“ govoriti tudi v primeru, v katerem tretja stranka brez privolitve imetnika avtorske pravice uporabi dele dela, če so reproducirani elementi sami po sebi avtorjeva lastna intelektualna stvaritev (sodba z dne 16. julija 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, točki 48 in 49).

43. Iz vprašanja, predloženega Sodišču, izhaja, da obstajajo dvomi glede izpolnitosti obeh meril za opredelitev dela, varovanega z avtorsko pravico, in sicer tako glede obstoja izvirnega predmeta kot tudi glede obstoja predmeta, ki ga je mogoče opredeliti.

44. Z vidika dopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe je treba pojasniti, da ni nobenega dvoma glede tega, da Sodišče dosledno odloča, da mora nacionalno sodišče ugotoviti, ali je mogoče določeno intelektualno stvaritev, kakršna je ta v sporu, ki mu je predložen, opredeliti kot „delo“ v smislu člena 2(a) Direktive 2001/29 (ali po potrebi v smislu druge določbe akta prava Unije), zaradi česar jo je mogoče varovati z avtorsko pravico.

45. V zvezi s tem pa nesporno drži, da je Sodišče analiziralo konkreten način, na katerega se zadevni merili uporabljata v primeru različnih stvaritev, in podalo elemente, ki jih mora nacionalno sodišče presoditi, da bi ugotovilo, ali je avtorskoppravno varstvo dejansko mogoče priznati.

46. Na primer, v primeru podatkovne zbirke se svobodne in ustvarjalne izbire – od katerih je odvisna izvirnost – nanašajo na izbor oziroma ureditev podatkov, s katerimi avtor podatkovne zbirke postavi njeno strukturo, ta pojma pa ne zajemata oblikovanja podatkov v tej zbirki, razen če oblikovanje podatkovne zbirke narekujejo tehnični preudarki, pravila ali zahteve, ki ne puščajo prostora za ustvarjalno svobodo (sodba z dne 1. marca 2012, Football Dataco in drugi, C-604/10, EU:C:2012:115, točke 32, 38 in 39).

47. Podobno velja, da lahko avtor portretne fotografije pri njeni izdelavi na več načinov in ob različnih trenutkih svobodno in ustvarjalno izbira, s čimer ustvarjenemu delu da „svojo osebno noto“, Sodišče pa je navedlo konkretne načine, na katere se lahko avtor izrazi, zato možnost, da izrazi svoje ustvarjalne sposobnosti, ni nujno omejena ali celo neobstoječa (sodba z dne 1. decembra 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, točke od 90 do 94).

48. Sodišče je v zvezi s književnim delom (časopisnim člankom) razsodilo, da besede kot take niso elementi, ki so predmet varstva, ampak da lahko avtor z izbiro, razporeditvijo in kombinacijo teh besed izvirno izrazi svojo ustvarjalnost in doseže rezultat, ki je intelektualna stvaritev (sodba Infopaq International, točki 44 in 45).

49. Izvirnost, ki lahko izhaja iz izbire, razporeditve in kombinacije besed, ni samodejno izključena niti v primeru uradnega poročila informativne narave. Vendar je Sodišče pojasnilo, da je v primeru povsem informativnih dokumentov, katerih vsebino tvorijo predvsem informacije, ki jih ti vsebujejo, in za katere je zato značilna zgolj njihova tehnična funkcija, vsakršna izvirnost izključena. Prav tako zgolj intelektualni napor in veščine za oblikovanje navedenih poročil niso upoštevni za opredelitev takega dokumenta kot „delo“ (sodba z dne 29. julija 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, točki 23 in 24).

50. Opozoriti je mogoče tudi na presojo Sodišča, v skladu s katero okus živila kot tak ni avtorskopravno varovan, kar temelji na drugem merilu za presojo, to je na obstoju predmeta, ki ga je mogoče dovolj natančno in objektivno opredeliti (sodba z dne 13. novembra 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899).

51. To posledično pomeni, da se nacionalno sodišče, ki presoja, ali lahko določena stvaritev pomeni „delo“ v smislu avtorskega prava, opira na elemente za presojo, ki jih je navedlo Sodišče, pri čemer uporabi enega od nedvoumno navedenih meril ali obe merili, in sicer obstoj izvirnega predmeta in obstoj predmeta, ki ga je mogoče opredeliti.

52. Sodna praksa Sodišča pa ne vsebuje podobnih navedb, ki bi se izrecno in konkretno nanašale na znanstvenokritično izdajo dela, kar je okoliščina, ki po mnenju predložitvenega sodišča upravičuje razlago Sodišča na podlagi člena 267 PDEU, saj ne gre za „*acte clarifié*“ glede na starejšo predhodno odločbo (sodba z dne 27. marca 1963, Da Costa en Schaake NV in drugi/Administratie der Belastingen, združene zadeve od 28/62 do 30/62, EU:C:1963:6).

53. Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) meni, da dvom glede razlage direktive, ki je podlaga za vložitev tega predloga za sprejetje predhodne odločbe, temelji, prvič, na dejanskem obstoju „svobodne in ustvarjalne izbire“ izdajatelja, ki skuša *vsebinsko obstoječega besedila zapisati* v razumljivi obliki, ki čim bolj vestno odraža namen prvotnega avtorja, pri čemer spoštuje njegov slog in jezikovni izraz, besedilo pa opremi s kritičnimi opombami, komentarji in pojasnili v zvezi z morebitnimi popravki, zamenjavo posameznih besed ali dodatki, potrebnimi za zagotovitev razumljivosti rokopisnega besedila.

54. Postavlja se vprašanje, ali izbira določenih besed oziroma odločitev za eno od variant besedila na eni strani ter kritični aparat in komentarji ali pojasnila na drugi strani dejansko odražajo ustvarjalnost in osebno noto izdajatelja ali pa so zgolj pokazatelj njegove strokovne usposobljenosti in neizpodbitnega intelektualnega npora (ki po mnenju Sodišča ne zadostujeta za ugotovitev, da gre za izvirno delo, ki ga je mogoče varovati z avtorsko pravico).

55. Drugič, predložitveno sodišče meni, da ni mogoče z gotovostjo izključiti, da ni izpolnjeno niti drugo merilo, ki se nanaša na obstoj predmeta, ki ga je mogoče natančno in objektivno opredeliti.

56. Zato se postavlja vprašanje, ali je mogoče znanstvenokritično izdajo šteti za stvaritev, ki je ločena od prvotnega dela, ali pa sovпада z njim in je zgolj ena od njegovih različic, saj je taka izdaja, kot je bilo že navedeno, namenjena določitvi zapisa besedila obstoječega dela.

57. V zadnjem navedenem primeru je vsekakor mogoče govoriti o delnem sovpadanju, saj je izdajateljev prispevek otipljiv ter razviden iz kritičnih opomb, komentarjev in pojasnil, priloženih besedilu.

58. Če bi se ugotovilo, da so izraz predmeta, ki ga je mogoče natančno in objektivno opredeliti, le take opombe, komentarji in pojasnila, saj izdajatelju na prvotnem delu ni mogoče priznati nobene pravice, bi to lahko vodilo do ugotovitve, da gre za delo, ki ga je mogoče z avtorsko pravico varovati le v zvezi s tistimi odlomki, katerih predmet je v skladu z drugim merilom za presojo dela dejansko mogoče opredeliti.

59. Prav tako je treba pojasniti, da so navedeni vidiki upoštevni za rešitev spora v postopku v glavni stvari, saj mora predložitveno sodišče ugotoviti, ali je mogoče delo, ki je izpeljano iz znanstvenokritične izdaje, opredeliti kot izpeljano delo v smislu člena 16 zakona št. 8/1996 (v različici iz leta 2001, ki ustreza členu 23 zakona v zdaj veljavni različici).

60. Poleg tega člen 2(3) Bernske konvencije določa, da „[e]nako varstvo kot izvirna dela uživajo prevodi, priredbe, glasbene obdelave in druge predelave književnega ali umetniškega dela, vendar brez škode za pravico avtorja izvirnega dela“.

61. Nobenega dvoma ni, da je prvotno delo iz postopka, ki teče pred predložitvenim sodiščem, „književno delo“ v smislu Bernske konvencije, katerega opredelitev iz člena 2(1) te konvencije zajema tudi dela z znanstvenega področja.

62. Izpeljano delo, ki pomeni „predelavo“ književnega ali umetniškega dela, mora biti samo po sebi izvorno delo, opredelitev takega dela, ki jo mora podati nacionalno sodišče, pa upravičuje vložitev tega predloga za sprejetje predhodne odločbe, med drugim tudi zato, da bi se ob upoštevanju drugega merila za presojo „dela“, ki izhaja iz sodne prakse Sodišča, pojasnilo, ali je mogoče znanstvenokritično izdajo dela šteti za „predelavo“ književnega ali umetniškega dela, katere predmet je mogoče natančno in objektivno opredeliti.

63. Iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da mora Unija, čeprav ni pogodbenica Bernske konvencije, na podlagi člena 1(4) Pogodbe WIPO o avtorski pravici, katere pogodbenica je in ki se izvaja z Direktivo 2001/29, vseeno spoštovati člene od 1 do 21 Bernske konvencije (sodba z dne 13. novembra 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, točka 38 in navedena sodna praksa).

64. Înalta Curte de Casație și Justiție (vrhovno kasacijsko sodišče) glede na navedene ugotovitve meni, da je treba Sodišču predložiti vprašanje glede razlage člena 2(a) Direktive 2001/29/ES v zvezi z opredelitvijo znanstvenokritične izdaje kot dela, saj meni, da pravilna uporaba prava Unije ni tako očitna, da ne dopušča nobenega utemeljenega dvoma (v smislu sodbe z dne 6. oktobra 1982, CILFIT/Ministero della Sanità, 283/81, EU:C:1982:335).

IZ TEH RAZLOGOV JE

V IMENU ZAKONA

SKLENILO:

Predlogu Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“, vlagatelja kasacijske pritožbe, pritožnika in tožene stranka na prvi stopnji, da se Sodišču Evropske unije postavi vprašanje za predhodno odločanje, se ugodí.

Sodišču Evropske unije se v skladu s členom 267 PDEU predloži to vprašanje za predhodno odločanje:

„Ali je treba določbo člena 2(a) Direktive 2001/29/ES razlagati tako, da je znanstvenokritično izdajo dela, ki je namenjena določitvi zapisa besedila prvotnega dela s pregledom rokopisa, opremljenega s komentarji in potrebnim kritičnim aparatom, mogoče šteti za delo, varovano z avtorsko pravico?“

[...] (ni prevedeno)

[postopek, podpisi]